

18. 02. 2026

Klo.

LAUSUNTO

Päivämäärä: 8.2.2026

Dnro: VN/23361/2025

Vastaanottaja: Oikeusministeriö

Asia: Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen opetushenkilökunnan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi Rikosseuraamuslaitoksesta ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetun lain kumoamisesta

YHTEENVETO: ESITYS ON PALAUTETTAVA VALMISTELUUN

Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen (RSKK) opetushenkilökunta esittää ensisijaisesti, että hallituksen esitys **palautetaan uuteen valmisteluun**.

Esitys merkitsee Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetun lain (1316/2006) kumoamista ja RSKK:n lakkauttamista itsenäisenä oppilaitoksena. Opetushenkilökunta toteaa, että tämä muutos on perusteeton ja vie Suomen rikosseuraamusalan kehityksen vastakkaiseen suuntaan kuin muualla Euroopassa. Koska esitys on valmisteltu virheellisin tiedoin, ristiriidassa omien taustaselvitysten kanssa, vaientamalla asiantuntijoiden näkemykset ja se sisältää virheellisiä taloudellisia arvioita, eikä täytä hyvän lainvalmistelun vaatimuksia.

Mikäli ministeriö vastoin asiantuntijoiden näkemystä päättää jatkaa esityksen viemistä eteenpäin, opetushenkilökunta esittää toissijaisena esityksenä, että lakiin tehdään jäljempänä esitetyt konkreettiset muutokset.

1. VALMISTELUPROSESSIN VAKAVAT PUUTTEET

1.1. Valmistelun tosiasialliset lähtökohdat Esitystä arvioitaessa on välttämätöntä huomioida taustalla vaikuttava Rikosseuraamuslaitoksen johdon aiempi tavoite. Johto on aiemmin esittänyt, että **Rikosseuraamusalan tutkintokoulutus tulisi lopettaa kokonaan ja oppilaitos lakkauttaa**. Nyt käsillä oleva esitys RSKK:n lain kumoamisesta ja itsenäisyyden viemisestä näyttäytyy suorana jatkumona tälle pyrkimykselle.

1.2. Opetushenkilökunnan sivuuttaminen Valmistelu on viety läpi tavalla, joka loukkaa hyvän hallinnon periaatteita. Opetushenkilökunnalle on annettu suullinen ohjeistus olla kommentoimatta yksikkönä (oppilaitoksena) esitystä, asiantuntijoiden kehitysehdotukset ovat sivuutettu ja pedagogisesti pätevät opettajat on suljettu pois valmistelutyöryhmistä. Tässä lausunnossa opetushenkilökunta lausuu yksityishenkilöinä, eikä lausunnon kirjoittamiseen ole käytetty virka-aikaa.

1.3. Ristiriita taustaselvitysten kanssa Hallituksen esitys on ristiriidassa *Rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmän uudistamista koskevan esiselvityksen (1/2024)* ja *Rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmä - työryhmän raportin (11/2024)* kanssa. Aiemmat selvitykset suosittelivat toiminnan kehittämistä ja tunnistivat itsenäisen oppilaitoksen ja tutkintokoulutuksen edut vetovoimatekijöiksi. HE päätty lakkauttamiseen ja etujen poistoon ilman selvitysten tukea.

2. TURVALLISUUSRISKIT JA VAADITUT SÄÄDÖSMUUTOKSET

2.1. Järjestäytyneen rikollisuuden soluttautumisriski ja opiskelijavalinta Soveltuvuusarviointi on kriittinen portinvartija. Mikäli arviointi siirretään RSKK:n riippumattomasta kontrollista operatiiviselle johdolle tai hajautetusti vankiloihin, riski alalle soveltumattomien henkilöiden määrä kasvaa merkittävästi. Soveltuvuuden arvioinnin hajauttaminen eri yksiköihin johtanee epätasaroivoiseen opiskelijavalintaan.

VAATIMUS: Lakiin on lisättävä säännös keskitetystä soveltuvuusarvioinnista.

X § Opiskelijaksi ottaminen Rikosseuraamusalan koulutuskeskus vastaa keskitetysti opiskelijavalinnasta ja soveltuvuuden arvioinnista. Opiskelijaksi ottamisen edellytyksenä on hyväksytysti suoritettu soveltuvuuskoe.

2.2. Rekrytoinnin romahtaminen ja opintososiaaliset edut Rikosseuraamusalan koulutusjärjestelmän uudistamista koskeva esiselvitys (1/2024) tunnisti, että maksuton majoitus ja ruokailu ovat kriittisiä vetovoimatekijöitä. Esitys poistaa nämä edut, mikä johtaa hakijamäärän romahtamiseen.

VAATIMUS: Lakiin on palautettava opintososiaaliset edut.

X § Opintososiaaliset edut Tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevalla opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ruokailuun ja majoitukseen niinä päivinä, jolloin opetus järjestetään Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen tiloissa.

2.3. Päätösvallan siirtyminen vastuualueelle. Esityksessä ei huomioitu pedagogista pätevyyttä ja opetushallinnon koulutusta. Ammattimaisessa koulutusorganisaatiossa vaaditaan substanssiosaamista.

VAATIMUS: Valtioneuvoston asetukseen on lisättävä tiukat kelpoisuusvaatimukset.

X § Henkilöstön kelpoisuusvaatimukset Rikosseuraamuslaitoksen Kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtajalta, RSKK:n yksikönpäälliköltä ja hänen sijaisiltaan sekä täydennyskoulutuspäälliköltä vaaditaan ylemmän korkeakoulututkinnon lisäksi opettajan pedagoginen pätevyys sekä vähintään 15 opintopisteen opetushallinnon opinnot.

2.4. Koulutuksen toteutustapa ja CPT-suositukset Esityksen painotus etä- ja työpaikkaopetukseen on ristiriidassa CPT:n suositusten kanssa (CPT kuudes määräaikaishraportti kohta 37).

VAATIMUS: Perusteluihin on kirjattava lähiopetuksen vaatimus.

Lisäys HE:n perusteluihin: "Turvallisuuskriittiset osa-alueet (voimankäyttö, dynaaminen turvallisuus) on opiskeltava lähiopetuksena."

3. KESKEISET NÄKEMYSEROT JA KANSAINVÄLINEN KEHITYS

3.1. Norja pidentää ja syventää koulutusta – Suomi purkaa ja keventää Suomen hallituksen esitys kulkee täysin vastavirtaan pohjoismaisen kehityksen kanssa. Norjan rangaistuslaitosvirasto (Kriminalomsorgen) on juuri ilmoittanut, että vanginvartijakoulutus muutetaan syksystä 2027

alkaen kolmivuotiseksi rangaistusten täytäntöönpanoalan kandidaatintutkinnoksi. Norjassa nähdään, että turvallisuus vaatii osaamisen syventämistä. Suomen valitsema linja koulutuksen keventämisestä ja hajauttamisesta uhkaa eristää Suomen pohjoismaisesta viitekehyksestä.

3.2. Väite kustannusneutraaliudesta on harhaanjohtava Hallituksen esitys perustuu oletukseen kustannusneutraaliudesta. Opetushenkilökunta pitää tätä laskelmaa virheellisenä. Uudistus aiheuttaa merkittäviä lisäkustannuksia, joita ei ole huomioitu:

- **Tietojärjestelmät:** Hajautettu opetus vaatii uusia, kalliita IT-investointeja ja lisenssejä opetuskäyttöön.
- **Matkakustannukset:** Opettajien liikkuminen 27 vankilayksikön välillä lisää merkittävästi matka- ja majoituskustannuksia sekä sitoo työaika matkustamiseen.
- **Palkkakustannukset:** Opiskelijoiden palkkaaminen virkasuhteeseen on työnantajalle moninkertaisesti kalliimpaa kuin nykyinen opintososiaalisiin etuihin perustuva malli.
- **Piilokulut:** Vankilat tarvitsevat lisää resursseja opiskelijoiden ohjaukseen (työpaikkaohjaajat ja perehdyttäjät), mikä on pois operatiivisesta työstä ja vaatii lisärekrytointeja.

3.3. Lain kumoaminen on tarpeetonta Laki Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta turvaa nykyisellään koulutuksen puolueettomuuden ja laadun. Kehittäminen on mahdollista nykyisin puitteissa.

4. JOHTOPÄÄTÖS

Lakiesitystä rasittavat vakavat valmisteluvirheet ja pyrkimys vaientaa henkilöstö. Esityksen todellisenä tavoitteena näyttää olevan toimivan ja laajasti arvostetun oppilaitoksen alasajo.

Opetushenkilökunta vaatii ensisijaisesti, että hallituksen esitys palautetaan valmisteluun. Mikäli valmistelua jatketaan, edellä esitetyt pykälämuutokset ovat välttämätön minimiehto.

Vetoamme lainsäätäjiin, jotta he varmistavat näiden kriittisten muutosten kautta, että Suomessa on myös tulevaisuudessa ammattitaitoinen ja eettisesti korkeatasoinen vankilahenkilöstö. Panostus laadukkaaseen koulutukseen ja alan ammatillisen perustan kunnioittamiseen on ainoa kestävä investointi turvalliseen ja vaikuttavaan rikosseuraamusjärjestelmään. Turvallisuuteen panostaminen tarkoittaa koulutuksen tason nostamista, ei sen laskemista.

Vantaalla 8.2.2026

Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen opetushenkilökunta

Laura Saareinen

ANTTI HAMARI

ASKO ITÄVAARA

OLLI KAARAKKA

RINA VÄHÄKORPELA

KIMMO NYKÄNEN

HEIDI KAJARANTA

ULLA JÄRVI

JOONAS HÖGNÄS

OLLI-PEKKA PELTONEN

SONJA HOLOPAINEN

